

Ned, 20-10-2024, 12:12:05

Potpura

Svoju članarinu ili potporu za Portal HKV-a možete uplatiti i skeniranjem koda.

Otvorite svoje mobilno bankarstvo i skenirajte kod. Unesite željeni novčani iznos. U opisu plaćanja navedite je li riječ o članarini ili donaciji za Portal HKV-a.

Komentirajte

Telefon

Radi dogovora o priložima, Portal je moguće kontaktirati putem Davora Dijanovića, radnim danom od 17 do 19 sati na broj 385-95-909-7746.

AKT

AKT d.o.o. knjigovodstvo i porezne usluge

01/370-8106 akt@zg.t-com.hr

Sokolska 37 Zagreb

S HKV-om OD POČETKA!

Poveznice

Davor Dijanović

(Geo)političke teme i mete

D. Dijanović: Jako selo temelj je jake države
Objavljeno: 15. listopada 2024.
9 komentara

Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (IX.)

Brojna hrvatska sela opustjela su i nalaze se pred nestankom. Međutim, bez jakog sela nemoguće je imati jake gradove i, u konačnici, jaku državu. Hrvatski je interes povratak iseljenih Hrvata, ali i ponovno naseljavanje napuštenih sela. Ovaj trend povratka na selo već u obrisima vidimo u nekim državama EU-a, a i u Hrvatskoj je korona-kriza mnoge navela na razmišljanje u tom pravcu.

Pozicije iz kojih se kreće razmišljati o ideji obnove sela nisu nimalo dobre. Porazni demografski trendovi uz Republici Hrvatskoj posebno zahvaćaju ruralne sredine. Rezultati popisa stanovništva po naseljima, pokazuju to podatci Državnog zavoda za statistiku, pokazuju da je najmanje 541 naselje u Hrvatskoj na pragu izumiranja, jer u njima živi najviše deset stanovnika, a u 192 naselja nema niti jednog stanovnika. Ovdje je u pravilu riječ o seoskim sredinama.

Najgore stanje s izumirućim naseljima i onima u kojima više nema nijednog stanovnika u Karlovačkoj je i Primorsko-goranskoj županiji, odnosno u brdsko-planinskim dijelovima tih županija. Karlovačka županija je rekorder sa 129 naselja koja imaju od jednog do deset stanovnika te s 30 naselja ni s jednim stanovnikom, dok u Primorsko-goranskoj županiji, uglavnom u Gorskom kotaru, čak 104 naselja imaju od jednog do deset stanovnika, a njih još 55 nemaju žive duše. Praktički gotovo 11 posto svih naselja ili njih 733 u Hrvatskoj danas je bez žive duše ili na pragu potpunog izumiranja.

Demograf dr. sc. Stjepan Šterc ovako je komentirao ove procese: „Silno se prazni naš brdsko-planinski prostor, područje Karlovačke županije, Gorskog kotara... što je, nažalost, očekivan proces. Brdsko-planinski prostor nestaje svom silinom što pokazuje i to povećanje broja naselja u proteklom desetljeću u kojima živi od jednog do deset stanovnika. U njima živi staračko stanovništvo, tu nema obitelji s djecom i ta će naselja nestati do sljedećeg popisa“.

Izumiranje čitavih sela i naselja i posljedično koncentriranje stanovništva u većim središtima dovodi u pitanje nacionalnu sigurnost i sposobnosti efektivne kontrole prostora.

Preduvjeti za obnovu hrvatskog sela

Kako bi se s jedne strane spriječilo daljnje iseljavanje iz sela, a s druge potaknulo mlade na povratak na selo, potrebno je realizirati više preduvjeta. Potrebno je podići kvalitetu života u ruralnim područjima, a valjalo bi razmisliti i o poreznim olakšicama. Dio rješenja leži i u promjeni mentaliteta. Živjeti na selu ne predstavlja ništa sramotno i nazadno, kako se to nerijetko znalo prikazivati. Život na selu, ako je ovo selo dobro prometno povezano s većim središtima, pruža brojne prednosti. Priroda je na selu mnogo bolje okružje za odgoj i podizanje djece, nego život u velikim zgradama i naseljima bez zelenila.

U brojnim ruralnim sredinama stambeno pitanje ne predstavlja nikakav problem. Velike kuće, pa i čitava gazdinstva mogu se kupiti po cijenama koje su nekoliko puta niže nego u gradovima gdje se već duže vremena postavlja pitanje priuštivosti nekretnina. Potrebno je, stoga, inzistirati na boljoj prometnoj povezanosti sela s gradovima, što je nužno za rad, obrazovanje djece te medicinske i druge javne usluge. U većim selima gdje

postoje preduvjeti (određeni broj stanovnika) potrebno je ulagati i u vrtiće i škole, športske aktivnosti, ali i druge usluge kao što su ambulanta i pošta.

Mlade koji se žele vratiti na selo moglo bi se kroz određeno vrijeme osloboditi od poreznih davanja. APN krediti mogli bi u većom postotku subvencionirati one obitelji koje nekretninu žele kupiti na selu.

Europska razina

Problemu izumiranja sela potrebno je pristupiti i na široj europskoj razini. O tome već postoje određeni prijedlozi i inicijative.

HR kalendar

- 19. listopada 1403. Hrvoje Vukčić Hrvatinić postaje kralj, namjesnik Hrv. i Bosne
- 19. listopada 1874. svečano otvoreno moderno Sveučilište u Zagrebu
- 19. listopada 1990. velikosrpski osvajači minirali Splitsku prugu
- 19. listopada 1992. – ratna zbivanja
- 19. listopada 1993. – ratna zbivanja
- 20. listopada 1770. rođen Janko Drašković
- 20. listopada 1991. – ratna zbivanja
- 20. listopada 1993. – ratna zbivanja

Pretraži hkv.hr

POBOLJŠAO Google

Kontakti

KONTAKTI

Telefon Tajništva
+385 (0)91/728-7044

Elektronička pošta Tajništva
tajnistvo@hkv.hr

Elektronička pošta Uredništva
urednistvo@hkv.hr

Svi članci na Portalu su smješteni ovisno o sadržaju po rubrikama. Njima se pristupa preko glavnoga izbornika na [vrhu stranice](#). Ako se članci ne mogu tako naći, i tekst i slike na Portalu mogu se pretraživati i preko [Googlea](#) uz upit (upit treba upisati bez navodnika): „traženi_pojam site:hkv.hr”.

Korisničko ime

Lozinka

Zapamti me ☐

[Prijava](#)

- [Zaboravili ste korisničko ime?](#)
- [Zaboravili ste lozinku?](#)

Uprava za oporivredni i ruralnom razvoju tako je 24. svibnja donijela dokument „Koncept pametnih sela u Republici Hrvatskoj”. U dokumentu se ističe da se inicijativa za koncept „Pametna sela” dogodila u rujnu 2016. godine kada se 340 predstavnika ruralnog područja okupilo u Corku, u Irskoj, i predložilo viziju budućnosti ruralnih područja EU-a. Donesena je takozvana Deklaracija iz Corka 2.0 pod nazivom „Bolji život u ruralnim područjima”. Deklaracija se temelji na sveobuhvatnom pristupu ruralnom razvoju, a polazne točke trebali bi biti prioriteti pojedinih država članica, odnosno regija, i pritom se upućuje na zajedničko djelovanje svih dionika nekog ruralnog prostora. Definicija koncepta Pametnih sela na nivou Europske unije i država članica nije definirana, a navedeni koncept ostavlja prostora državam članicama da provedbu istog prilagode svojim potrebama i mogućnostima.

„Razvojem koncepta Pametnih sela, države članice kroz isti imaju mogućnost pridonijeti stvaranju uvjeta života na selu jednako povoljnim uvjetima života u gradovima, bilo da se radi o komunalnoj infrastrukturi, društvenoj infrastrukturi, prometnoj povezanosti, brzom internetu, obnovljivim izvorima energije ili očuvanju okoliša”, stoji u dokumentu.

Primjer Legrada

Određeni pokušaji revitalizacije sela u Hrvatskoj već postoje.

U Općini Legrad u Koprivničko-križevačkoj županiji zbog depopulacije, sve većeg mortaliteta i nedostatka radne snage osmišljen je Program stambenog zbrinjavanja mladih obitelji koji uključuje kupnju kuća i zemljišta za simboličnu cijenu (prije prelaska na euro za jednu kunu, danas za 30 centi), poticaje za gradnju i adaptaciju te za kupnju kuća od trećih osoba.

Potporu mogu dobiti mlađi od 40 godina, koji nemaju adekvatnu nekretninu, nisu kažnjavani te imaju minimalni radni staž, a moraju se obvezati da će na području općine živjeti najmanje 15 godina te se u roku od tri godine od dobivanja poticaja moraju tu stalno naseliti. Ove godine uveli su novost da osim mladih obitelji i samci mogu dobiti potporu. Ovakva je demografska politika počela pokazivati pozitivne rezultate što je vidljivo i iz potrebe za proširenjem tamošnjeg vrtića, stoga će uskoro na tržište staviti još nekoliko kuća.

Slični programi trebali bi biti razrađeni na strateškoj, dakle državnoj razini i postati dio ukupne strategije demografske obnove i revitalizacije. Jedino je tako moguće dugoročno govoriti o obnovi sela i o stavljanju u funkciju neiskorištenih zemljišta u vlasništvu države koja bi se također mogla ponuditi mladim

parovima koji žele raditi u poljoprivredi.

Osim na navedenim preduvjetima, fokus mora biti i na pozicioniranju OPG-ova, malih poljoprivrednih gospodarstava i mladih poljoprivrednika u fokus.

Hrvatska mora zadržati mlade i ponuditi im dostojanstven život na ruralnim područjima. To je jedan od preduvjeta šire strategije demografske obnove Republike Hrvatske.

Jako selo temelj je jake države.

Davor Dijanović

Tekst je dio niza „Demografska obnova: mogućnost ili utopija?”, a na Portalu HKV-a objavljen je u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti u 2024. godini Agencije za elektroničke medije. Prenosjenje sadržaja dopušteno je uz objavu izvora i autorova imena.

Povezano

- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (I.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (II.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (III.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (IV.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (V.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (VI.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (VII.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (VIII.)
- D. Dijanović: Demografska obnova Hrvatske: mogućnost ili utopija? (X.)